

Drie raadsleden vertellen over hun taak

Bestuur, ledenraad en commissies van VO-ING bijeen

Welkom

Kandidaten gezocht voor een geweldige job

Tussen alle aandacht voor pensioenen door gaat de dynamiek van onze vereniging gewoon zijn eigen gang. Terwijl in de zomer een in onze polder gedragen (voorlopig) pensioenakkoord op tafel kwam te liggen, ging de verkiezingscommissie voor ledenraadsverkiezing van 2020 van start.

De boodschap van deze commissie leest u in deze editie: denk eens na of u uw rayon in de ledenraad zou willen vertegenwoordigen. Enkele ledenraadsleden vertellen over hun ervaring als ledenraadslid. Wat vele en andere ledenraadsleden zeggen komt erop neer dat ze eigenlijk een geweldige job hebben omdat je met zoveel mensen contact hebt en je het verschil kan maken.

En de pensioendynamiek? Wat zegt PFI over het landelijke pensioenakkoord en de gevolgen voor de deelnemers? Kende u het megaproject 'Wij werken aan uw pensioen' al van PFI? De ca 200 pensioenvarianten worden met elkaar in lijn gebracht zónder dat ook maar één deelnemer waardevermindering zal ervaren. Onze vereniging praat intensief mee bij PFI in de speciale projectgroep.

Dat en meer – zoals weer boeiende interviews en verslagen van bijeenkomsten – vindt u in deze editie.

Veel leesplezier gewenst en misschien tot ziens als kandidaat-ledenraadslid!

De redactie

Inhoud:

2 KORT NIEUWS

- › Voorwoord bestuur: PFI-project 'Wij werken aan uw pensioen'

2 EVENEMENTEN

- › Op bezoek bij het koloniaal-militaire verleden in Bronbeek
- › Met boot, oldtimerbus en stoomtrein naar de Hoogovens
- › Dagje bourgondisch Zeeuws-Vlaanderen
- › Bij de beesten af in Artis en Micropia

6 LEDENRAADSVERKIEZING

- › Bestuur, ledenraad en commissies bijeen
- › Huidige ledenraadsleden over hun taak
- › Wat zeggen andere ledenraadsleden over hun werk?
- › Oproep

4 UW BELANG

- › Pensioenakkoord raakt PFI-pensioenen nauwelijks
- › Commissie Pensioenen: PFI-project "Wij werken aan uw pensioen".
- › Uit het PFI-verantwoordingsorgaan: deelnemers willen geen hoger risicoprofiel
- › Commissie SEB: uw zorgverzekering in 2020

6 VERENIGINGSNIEUWS

- › Overleden en nieuwe leden

8 MIJN HERINNERING

- › De herinnering van Oud-NMB'er Dick Hellegering

8 UIT HET ARCHIEF

- › Uit het archief: opkomst van de Geldmaat

PFI-project 'Wij werken aan uw pensioen'

Als dit VO-ING-magazine u bereikt, hebben wij ons advies uitgebracht aan het bestuur van het Pensioenfonds ING (PFI) om van de zes pensioenregelingen terug te gaan naar één. Hoe ons advies gaat luiden is bij het schrijven van dit artikel nog niet bekend.

Even terug in de historie. Die zes pensioenregelingen zijn het gevolg van het feit dat wij gewerkt hebben bij een "fusiebedrijf". Bijna ieder onderdeel van ING, denk aan Postbank, NMB, Nationale-Nederlanden, Westland-Utrecht Bank en anderen brachten hun eigen pensioenregeling in bij PFI. En binnen iedere regeling zijn er nog talloze pensioensoorten, bij elkaar opgeteld een 200-tal. U hebt er alles over kunnen lezen in de Pensioenspecial die PFI in september 2019 naar alle deelnemers heeft gestuurd.

Te complex. Het is begrijpelijk dat het bestuur van PFI op een gegeven moment heeft gezegd dat dit veel te complex is geworden: zes pensioenregelingen en 200 pensioensoorten. Met de regelmaat van de klok worden namelijk door de rijksoverheid en de toezichthouders veranderingen afgekondigd die in al deze regelingen en pensioensoorten moeten worden verwerkt. En om dat goed te doen, mede gezien de frequentie van het aantal wijzigingen, is dat geen kleinigheid en zeer arbeidsintensief. Vertegenwoordigers van VO-ING en dan met name onze specialisten uit de Pensioencommissie zitten maandelijks al vanaf januari dit jaar met de leiding van het project 'Wij werken aan uw pensioen' rond de tafel om "de vinger aan de pols te houden".

Geen waardevermindering. Formeel hebben wij als vereniging van oud-werknemers geen (wettelijke) rol bij dit project. Pensioenen zijn namelijk een zaak van vertegenwoordigers van de werkgevers en werknemers. Maar omdat wij samen met de vereniging van oud-medewerkers

van Nationale-Nederlanden bijna 10.000 deelnemers vertegenwoordigen, worden wij terecht door PFI als een belangrijke partij gezien. Wij begrijpen als VO-ING de ratio achter deze verandering om het "toekomstig verandervermogen van PFI", zie hiervoor, te verbeteren. Het gaat echter om de wijze waarop de veranderingen vorm krijgen.

Het is goed om te weten dat er voor bijna 70% van de deelnemers niets veranderd, zij zitten al in de regeling "Basisregeling Pensioen 65". Verder mag deze verandering geen waardevermindering van het pensioen veroorzaken. Bestuurslid en lid van de Stuurgroep Vandana Doekhie stelt in de

Pensioenspecial: "Ik kan verschillende zaken aanwijzen waar we royaal verder gaan dan strikt genomen noodzakelijk is". Daarnaast wordt de flexibiliteit om eerder of later met pensioen te gaan sterk vergroot. Verder is het voor PFI mogelijk om de Pensioenplanner, waar u op ieder moment inzicht kunt krijgen in uw pensioen, vanaf medio volgend jaar sterk te verbeteren.

goed advies te voorzien. Het bestuur van het Pensioenfonds heeft ons namelijk gevraagd per 1 december 2019 advies uit brengen. In december zullen wij het publiceren op onze website. Heeft u nog vragen over uw persoonlijke situatie dan kunt u contact opnemen met het Pensioenloket van PFI (telefonisch 088-1163011 of per mail: wijwerkenaanuwpensioen@pensioenfondsing.nl). Vermeld altijd wel uw klantnummer.

Het einde van het jaar nadert. Alhoewel de discussies zowel binnen VO-ING als in de media vaak over pensioenen zijn gegaan, zijn er belangrijker dingen in het leven. Als het december is, staan we daar nog meer bij stil dan in andere periodes. Levensgeluk, maar ook eenzaamheid, echtscheiding en het verlies van dierbaren. Dat zijn zaken die het materiële verre overstijgen. Met de kerstdagen en het nieuwe jaar voor de deur zijn dat momenten om terug én vooruit te kijken. Wij wensen u en degenen die u dierbaar zijn hele goede en fijne dagen!

Age Knossen (voorzitter VO-ING)

PS Voor de volledigheid willen wij benadrukken dat het voorstel om te komen tot één pensioenregeling bij PFI niets te maken heeft met de discussie in de media over mogelijke pensioenkortingen, de rekenrente en (het ontbreken van) indexing bij een aantal pensioenfondsen.

EVENEMENTEN

Op bezoek bij het koloniaalmilitaire verleden in Bronbeek

Activiteitenwerkgroep Noord en Midden West

Een groep van 30 leden bezocht in oktober Bronbeek in Arnhem. Bronbeek is een museum en hét kenniscentrum van het koloniaalmilitair verleden van het Koninkrijk der Nederlanden. Het bevindt zich op een historisch landgoed. Bronbeek is ook een tehuis voor veteranen van de Nederlandse krijgsmacht en het voormalige Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger (KNIL). Er wonen nog zo'n 50 oud-militairen op Bronbeek.

In restaurant Kumpulan stond een heerlijke rijsttafel voor ons klaar. Dit restaurant is onderdeel van het landgoed Bronbeek en was vroeger het hospitaal. Daarna stonden twee gidsen voor ons klaar die ons over het landgoed en in het museum een rondleiding gaven. Buiten staan diverse monumenten die bijvoorbeeld de slachtoffers aan de bouw van de Birma-spoorlijn gedenken. Binnen wordt de geschiedenis

van Nederlands-Indië vanaf 1600 verteld. In meerdere kamers wordt deze geschiedenis aanschouwelijk gemaakt vanaf de kolonisatie, de opkomst van Soekarno, de Japanse overheersing en komst naar Nederland van o.a. de Molukkers. Erg leerzaam en goed

om bij stil te staan. Velen werden er ook letterlijk stil van.

Een mooie excursie, die we wellicht nog eens gaan herhalen, want er was ontzettend veel belangstelling voor. (Tekst en foto's: Annie Somberg)

Met boot, oldtimerbus en stoomtrein naar de Hoogovens

De trip begon met een boottocht op de Stortemelk naar IJmuiden, toen met de oldtimer NZH bussen naar de Hoogovens en met de stoomtrein een excursie over het Hoogovens complex, georganiseerd door Rayon West.

De dag begon met bewolking en regen. De meeste deelnemers verzamelden zich aan het overdekte eind van het Amsterdamse Centraal Station. Het was gelijk al een ontspannen en gezellige sfeer. De boot kwam om 10 uur aan bij stijger 14. Gelukkig was de regen overgegaan in enkele druppels om daarna te stoppen. De vaart naar IJmuiden startte, onder het genoegen van koffie, thee of een ander drankje, door een deel van de Amsterdamse havens en daarna het Noordzeekanaal op. De regen was nu vrijwel over en we hadden een leuk uitzicht vanaf het water. De stemming zat er goed in en velen vonden het leuk elkaar weer eens te spreken. Gedurende de boottocht naar

IJmuiden kregen we een heerlijke soep en daarna diverse zeer smakelijke broodjes en salade. Voor we gingen aanleggen in IJmuiden kwamen we langs de in aanbouw zijnde nieuwe, 500 meter lange, sluis. De twee nostalgische oldtimer NZH-bussen uit 1957 stonden al klaar om ons naar de Hoogovens te brengen. Een leuke ervaring en voor sommigen een mooie herinnering of nostalgisch moment. Daar liepen we naar het perron van station Velsersbosch om in de historische wagons van de stoomtrein plaats te nemen. De stoomtreinrit ging onder andere langs beide hoogovens, de staalfabrieken, walsenrijen en transportspoor, ook was er

een fotostop met wat regen. Een leuke rit met zeer uitgebreide uitleg. De meesten waren verrast of verbaasd over de enorme uitgestrektheid van dit Hoogovensterrein. Hierna moesten we weer aan de terugtocht beginnen, naar de nostalgische bussen en aan boord van de Stortemelk. Onder het genot van drankjes en heerlijke hapjes werd de terugtocht door het Noordzeekanaal en de havens een heerlijke, gezellige, en voor sommigen te korte bootvaart. Na een hartelijk afscheid ging iedereen in Amsterdam weer richting huis of misschien wel eerst ergens wat eten. Gelukkig regende het niet. *(Tekst Frans Proper, foto's Ben Dijkhuizen)*

Bij de beesten af in Artis en Micropia

Op woensdag 4 september gingen we naar Artis. Het was een lange dag maar zeer de moeite waard, startend met lekker eten en gezelligheid bij café Plancius. Even de weg oversteken bracht ons bij Micropia waar de allerkleinste diertjes te zien zijn: enig in zijn soort. Een probleem met de kaartjes liet ons even in de motregen staan. We kregen een lezing over bacteriën die helpen om met gistschimmel bier te brouwen. Een enthousiast verhaal over hoe de laboranten de 'lekkerste' bacterie vonden en nu ook echt Artisbier produceren dat je aldaar kunt kopen en in buurtcafés kunt bestellen.

Na de entree in Artis bezochten de meesten de Space Trip in het Planetarium. Hier kon je ook iets drinken, en snacken. Het regende af en toe, dus moest er regelmatig geschuld of de nattigheid getrotseerd worden. Mijn vriend en ik aten na een rondgang langs de dieren nog wat bij restaurant De Twee Cheetah's. Leuk voor hem, en mij natuurlijk, was dat hij met de scootmobiel overal in kon. Na een enorme stortbui ontmoetten we elkaar na sluitingstijd bij de ingang, waar we twee groepen vormden. Twee zeer gedreven gidsen haalden ons op om van alles te vertellen, en te laten zien, in de nu stille dierentuin. De dieren zijn dan meer relaxed. Bij de ene gids kwam bijvoorbeeld de doorgaans meer schuchtere miereneter naar buiten. Onze gids wist van geen ophouden. En wij ook niet want inmiddels was het droog en zonnig! Voor sommigen nog leuk om te weten is dat het oude zgn. Verkade-huisje er nog staat; daar kon je vroeger de plaatjes voor de Verkade-albums ruilen. Vermoeid maar tevreden gingen we naar huis. *(Tekst en foto's Colette Zonsveld)*

Dagje bourgondisch Zeeuws-Vlaanderen

Deze septemberdag waarop het "Bourgondische leven" centraal zou staan, was binnen een mum van tijd volgeboekt. De eerste deelnemers arriveerden al vroeg bij café-restaurant "De Raayberg" in Bergen op Zoom, waar ze werden ontvangen met koffie en een lekkere "bolus". Voor de niet-kenners: bolus staat hier voor een Zeeuwse koek. Met een volle bus vertrokken we naar de eerste bestemming Axel. Via de Westerscheldetunnel, die met zijn lengte van 6,6 km altijd een aparte ervaring is. Bij museum

Het Warenhuis in Axel stopten we voor een rondleiding. In vier groepen met gids gingen we door het museum. Er was zoveel te zien en de gidsen hadden zoveel te vertellen dat we ogen en tijd te kort kwamen. Van Axel naar Philippine is voor Zeeuws-Vlaamse begrippen een mini-afstand. Dus om half twee schoof iedereen aan tafel bij restaurant "Place du Marche" voor een gezellige maaltijd met heerlijke mosselen, vispannetje of een steak met friet. Natuurlijk weggespoeld met iets lekkers. Ook hier vloog de tijd want

de Padgadders van Hulst (kleine beeldjes van Spaanse soldaten). Hier begonnen de eerste regenspatjes te vallen. Nog vlug bezochten we even de Basiliek van Hulst om daarna bij "Het Bonte Hert" van een afzakkertje met snack te genieten. Na een gezellig samenzijn moesten we om vijf uur richting bus. Omdat de bus de vesting Hulst niet meer in mag rijden moesten we nog 800 meter terug lopen. Juist op het moment dat Pluvius dacht zijn zakken te moeten legen, waardoor we toch nog nat waren.

gezelligheid kent geen tijd. Rond half vier werd het sein vertrekken gegeven en ging het richting Hulst. Even tijd om uit te buiken in de bus. In Hulst was het gelukkig nog steeds droog en konden we even frisse lucht happen en de benen strekken. Na een korte wandeling door Hulst werd de Keldermans of Dobbele poort bereikt en kregen we op het "speel en leer" bolwerk een kleine uitleg over

Met Cees Steenbakker als reisleader die ons tijdens de busreis op de hoogte hield van de ins en outs rond de bus kwamen we rond 18.00 uur terug in Bergen op Zoom. Namens Cees, Ben en mijzelf wil ik iedereen bedanken die er vandaag bij was en er voor heeft gezorgd dat wij kunnen terugkijken op een gezellige dag. We zien jullie graag terug op één van de volgende uitjes die wij als VO-ING Zuid Nederland gaan organiseren. *(Tekst Rob Pieters, foto's Rob Mooijen)*

PENSIOENFONDS PFI

› Pensioenakkoord raakt PFI-pensioenen amper

COMMISSIE PENSIOENEN

› PFI-project 'Wij werken aan uw pensioen'

4

COMMISSIE SOCIAAL ECONOMISCHE BELANGEN

› Uw zorgverzekering 2020

5

UIT HET PFI-VERANT- WOORDINGS- ORGAAN

› Geen hoger risicoprofiel voor PFI-deelnemers

6

PENSIOENFONDS PFI

Pensioenakkoord raakt PFI-pensioenen amper

Op de site van Pensioenfonds ING (PFI) wordt een toelichting gegeven op de gevolgen van het dit jaar afgesloten (voorlopige) pensioenakkoord voor de PFI-pensioenen. Kort samengevat: de gevolgen zijn zeer beperkt omdat PFI een gesloten fonds is.

Met het pensioenakkoord zijn de eerste stappen naar een nieuw pensioenstelsel gezet. Veel onderdelen zijn echter nog onduidelijk. Dit komt doordat er nog veel moet worden uitgewerkt door een speciale stuurgroep. Daarnaast kan ook de maatschappelijke discussie nog van invloed zijn op de uiteindelijke afspraken, aldus PFI op de eigen site.

Wat weten we nu al wél? Hier een paar reacties van PFI op enkele voorgenomen onderdelen van het pensioenakkoord: de AOW-leeftijd, premiesystematiek, meer persoonlijk pensioenvermogen, zware beroepen, eenmalige uitkering van 10% in één keer en regels voor het verhogen en verlagen van pensioenen.

Wat verandert er voor de AOW?

De stijging van de AOW-leeftijd is vertraagd. Dit is een onderdeel uit het pensioenakkoord. En er zijn meer nieuwe regels die per 1 januari 2020 ingaan.

Hebben de voorgenomen wijzigingen in de premiesystematiek gevolgen voor de PFI-pensioenen?

Nee, dit voorstel heeft geen invloed op de PFI-pensioen omdat PFI een gesloten pensioenfonds is. Er is geen sprake meer van premie-inkomsten.

Regeling voor meer persoonlijk pensioenvermogen

Het pensioenakkoord spreekt over het voornemen om een regeling te maken met meer persoonlijk pensioenvermogen.

Hierdoor wordt beter zichtbaar hoeveel pensioenvermogen u als deelnemer in een pensioenfonds heeft opgebouwd. Beleggingswinsten en beleggingsverliezen worden met alle deelnemers gedeeld. Hoe de regeling er precies uit gaat zien en wanneer dit afgerond zal zijn, weten we nu nog niet. Het is nog niet duidelijk of en in hoeverre dit onderdeel van het pensioenakkoord van toepassing zal gaan zijn op uw opgebouwde PFI-pensioen omdat PFI een gesloten pensioenfonds is.

Zware beroepen

Het kabinet gaat – samen met werkgevers- en werknemersorganisaties – kijken naar het pensioen voor mensen met een 'zwaar beroep'. Het kabinet wil dat er afspraken komen zodat iedereen op een gezonde manier zijn pensioen haalt. Dit voorstel heeft geen invloed op PFI-pensioenen.

10% van het pensioen in één keer uitkeren

Volgens het pensioenakkoord mogen deelnemers op hun pensioendatum maximaal 10% van hun pensioenbedrag in één keer opnemen. Daarmee zouden zij bijvoorbeeld een deel van de hypotheek kunnen aflossen of de woning kunnen verduurzamen. Het is nog niet bekend wat de voorwaarden precies zullen gaan zijn en of en wanneer deze mogelijkheid wettelijk mogelijk zal zijn. Het is om die reden nog niet duidelijk wat dit betekent voor PFI-pensioenen.

Heeft het pensioenakkoord gevolgen voor het verhogen of verlagen van pensioen?

In het pensioenakkoord is voorgesteld om sneller over te gaan op het verhogen en verlagen van pensioen. De nieuwe regels hiervoor gaan naar verwachting al vanaf 2020 in. Ze houden kort gezegd in dat pensioenfonds minder reserves (buffers) aan hoeven te houden. Hierdoor kunnen bij voldoende rendement de pensioenuitkeringen en pensioenopbouw sneller omhoog. Tegelijkertijd betekent dit dat als het economisch tegenzit, de pensioenen sneller omlaag gaan. Het pensioen gaat dus meer met de markt meebewegen en wordt als gevolg daarvan minder zeker. Blijft onze (beleids)dekkingsgraad van PFI boven de 100%? Dan hoeft PFI pensioenen niet te verlagen. Ze mogen pensioenen verhogen. Zakt de dekkingsgraad onder de 100%? Dan moeten ze pensioenen verlagen, totdat de 100% weer bereikt is.

Tot zover de algemene opzet. Of er voor re-

latief 'rijke' fondsen als Pensioenfonds ING nog andere regels kunnen gelden weten we nog niet. Voor fondsen die er financieel goed voorstaan kan het gewenst zijn de buffers niet direct uit te hoeven delen maar wat te bewaren voor mindere tijden. Of hiervoor nog aanvullende regels komen, zal duidelijk worden bij de verdere uitwerking van het pensioenakkoord.

Vervolg op het pensioenakkoord?

Hoe nu verder? Er is nog veel te doen en nog veel onduidelijk. Een stuurgroep van werkgevers, werknemers (vakbonden) en de overheid gaat aan de slag met de uitwerking van de diverse onderwerpen en nieuwe plannen. Minister Koolmees wil de nieuwe pensioenregels in 2022 invoeren. De nieuwe regels voor de AOW-leeftijd gaan wel al in op 1 januari 2020. Zodra onderdelen uit het pensioenakkoord in de loop van de tijd duidelijker worden, zullen wij u hierover op onze website informeren. (Bron: www.pensioenfondsing.nl)

En de CDC-fondsen van ING en NN?

Op de vraag aan Ingrid Vleeskens, senior communicatiemanager van ING CDC Pensioenfonds en NN CDC Pensioenfonds, wat de gevolgen van het voorlopige pensioenakkoord voor de beide CDC-fondsen zijn, laat ze weten dat "er over dit onderwerp geen informatie bij de CDC Pensioenfonds van ING en NN beschikbaar is."

In de CDC-fondsen wordt vanaf 1 januari 2014 pensioen opgebouwd door ING- en NN-medewerkers.

Zie voor informatie over deze fondsen: ing.cdcpensioen.nl/ en nn.cdcpensioen.nl/.

COMMISSIE PENSIOENEN

PFI-project "Wij werken aan uw pensioen"

Reductie pensioenregelingen bij PFI

Veel leden hebben het vast al gezien dat er in een fors aantal gevallen wijzigingen zullen komen in de (meeste) pensioenregelingen. Daarover is door Pensioenfonds ING (PFI) inmiddels uitgebreid gecommuniceerd. Als Pensioencommissie willen we ook via de VO-bladen informeren over dit proces en onze inbreng daarin. Die inbreng is wat ons betreft voor de hand liggend en vloeit rechtstreeks voort uit de behartiging van de (pensioen)belangen van onze leden.

In het kort eerst iets over de achtergrond. Door PFI worden de pensioenregelingen uitgevoerd van alle ING-medewerkers op

31 december 2013. Door de opeenvolgende fusies in het verleden waren er toen en ook nu nog zes verschillende pensioenregelingen

met daarbinnen nog weer veel overgangs- en compensatieafspraken. De nu te maken aanpassingen vormen een onderdeel van

de investeringen die PFI doet om te komen tot een optimalisatie van de uitvoering van de pensioenregeling. Hiervoor is het nodig

om de bestaande zes pensioenregelingen gelijk te stellen. De regelingen hebben al veel gelijke onderdelen, maar op sommige punten wijken ze wat van elkaar af. Voor het gelijkstellen van de huidige pensioenre-

gelingen wordt de Basisregeling Pensioen 65 als uitgangspunt genomen. Die regeling is van toepassing voor bijna 70% van de deelnemers.

gelingen wordt de Basisregeling Pensioen 65 als uitgangspunt genomen. Die regeling is van toepassing voor bijna 70% van de deelnemers.

Folder

PFI heeft de werkgevers ING Bank en NN Group begin september 2019 gevraagd om deze bestaande pensioenregelingen op een beperkt aantal afwijkende punten gelijk te stellen. In de maand september heeft PFI

ook alle meer dan 70.000 deelnemers geïnformeerd met een persoonlijke brief waarin staat welke wijzigingen er zijn voor de betrokken deelnemers en in een uitgebreide folder werd die uitgelegd. Deze informatie, die op papier werd verstuurd, is uiteraard ook zichtbaar in je deelnemersportal en, met uitzondering van de persoonlijke brief, ook op de website van PFI onder de banner "Wij werken aan uw pensioen". Met de aanpassingen werkt het Fonds toe naar uiteindelijk één pensioenregeling voor alle deelnemers van PFI. De nieuwe pensioenregeling kan dan per 2020 worden ingevoerd. De pensioenregelingen van PFI zijn eerder al tot stand gekomen in overleg tussen

werkgevers en vakbonden. De werkgevers gaan de door PFI voorgestelde aanpassingen bespreken om daarna tot overeenstemming te komen met de vakbonden. PFI verwacht in december 2019 een definitief besluit. Daarna ontvangen de deelnemers uitgebreidere informatie over de gevolgen van deze aanpassingen.

Tijdslijn

- September 2019: verzoek aan sociale partners.
- September 2019: brief en uitgebreide folder voor alle deelnemers.
- Eind 2019: beslissing werkgevers en vakbonden.
- Eind 2019: beoordeling door Verantwoordingsorgaan en besturen VO-NN en VO-ING.
- Eind 2019: alle deelnemers ontvangen een brief over de stand van zaken.
- 1 januari 2020: ingangsdatum van de voor alle deelnemers geldende nieuwe pensioenregeling.
- Tot 1 juli 2020: systeemaanpassingen.
- 1 juli 2020: alle deelnemers kunnen gebruik maken van de nieuwe Pensioenplanner en ontvangen daarna een overzicht waarbij ook in bedragen duidelijk is wat de wijzigingen betekenen.

De rol van Pensioencommissie

PFI heeft niet alleen de werkgevers en de vakbonden gevraagd om te reageren op de voorgestelde wijzigingen, maar het Fonds heeft gelijktijdig het PFI-verantwoordingsorgaan, de VO-NN en VO-ING geïnformeerd over de voorgestelde aanpassingen. De Pensioencommissie is vanaf 22 februari van dit jaar in gesprek over dit onderwerp met de PFI-projectleiding. In de eerste maanden was er wel veel informatie, maar die was het voor ons nog verre van concreet. Dat hebben we ook laten weten en vanaf juli van dit jaar werd het overleg meer inhoudelijk.

Wij zijn betrokken geweest bij de redactie van de brieven voor de deelnemers, en wij hebben afspraken gemaakt met de projectleiding op welke manier vragen van deelnemers het best konden worden beantwoord. En ten slotte zijn we gevraagd om een oordeel te geven op de voorgestelde wijzigingen.

Vragen

Dat heeft er toe geleid dat er voor alle deelnemers een speciaal (callcenter)team bij AZL klaar zat vanaf het moment dat de brieven uit zijn gegaan. En ook daarna zit dit team klaar zit voor de "eerstelijns" opvang. AZL is een organisatie die de pensioenuitvoering voor 53 fondsen waaronder PFI verzorgt. Als een VO-ING- of VO-NN-lid na de beantwoording niet tevreden is, kan hij of zij dit via de secretaris van beide verenigingen kenbaar maken. Medio oktober van dit jaar waren er bij het speciale team al een kleine 1.000 vragen binnengekomen. Bij de verenigingen en de pensioencommissie hebben we het over een beperkt aantal. Voor arbeidsongeschikte collega's, waarbij de wijzigingen ook te maken hebben met de besluiten van de opeenvolgende kabinetten rondom WAO, Wia etc. is er voor die deelnemers een adviseur beschikbaar die uitgebreid en persoonlijk de wijzigingen kan toelichten. Dat wordt door ons zeer gewaardeerd. Wij verwachten dat dit ook voor de andere deelnemers geldt die ermee te maken krijgen. De commissie Pensioenen is dus in detail geïnformeerd wat de aanpassingen zijn. Daarover is afgesproken dat we in december van dit jaar en in overleg met de besturen van VO-ING en VO-NN, ons oordeel bekend zullen maken. Dit project loopt dus nog wel even door. Wij zullen de leden via de bladen op de hoogte blijven houden.

Wim Evers, voorzitter commissie Pensioenen

COMMISSIE SEB

Uw zorgverzekering in 2020

In dit artikel kort aandacht voor de zorgverzekeraars waar wij als VO-ING in 2020 nauw mee samenwerken.

ONVZ

Als gepensioneerd medewerker van ING kunt u met korting op de premie gebruik maken van de zorgverzekering van ONVZ. Dat is ook het geval als u oud-medewerker met opgebouwde pensioenrechten in het Pensioenfonds ING en/of het NN CDC Pensioenfonds bent.

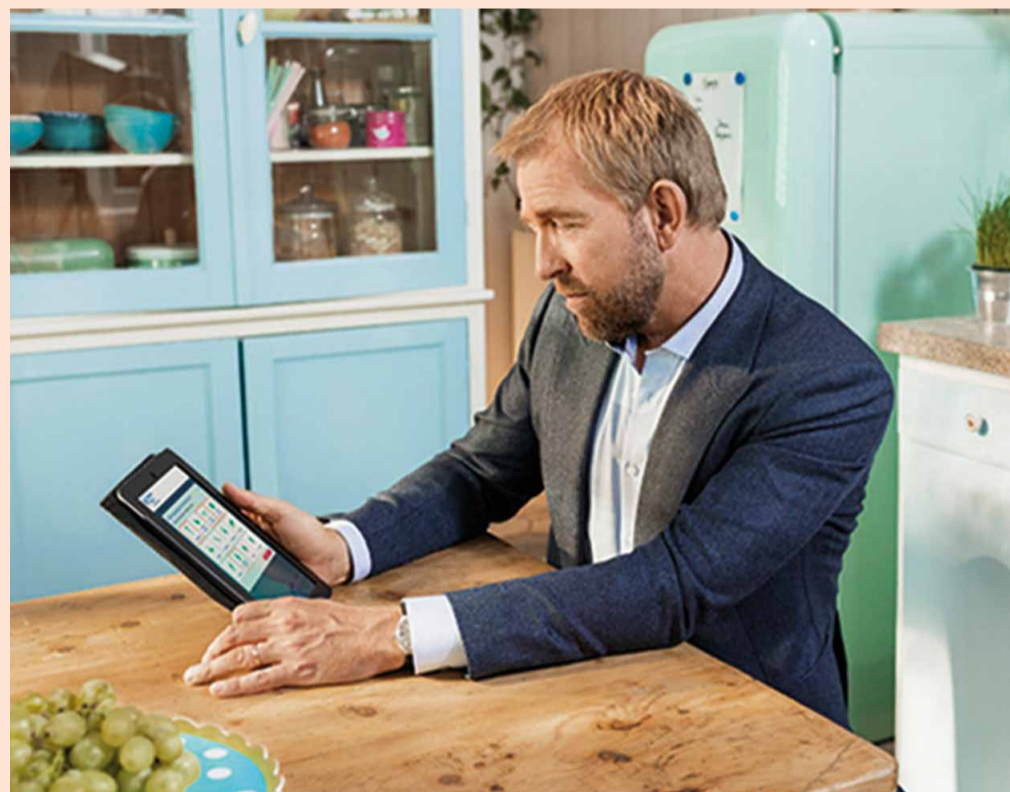
ONVZ is een zorgverzekeraar die de vrije zorgkeuze hoog in het vaandel heeft staan. Dat vindt u terug in de polis die ONVZ voor de Basisverzekering voert. U bepaalt naar welke zorgverlener u gaat. Daarnaast heeft ONVZ een aantal aanvullende (tand)verzekeringen met ruime dekkingen. Voor gedetailleerde informatie over premies en dekkingen verwijzen wij u naar onze website www.vo-ing.nl. U klikt dan op de button zorgverzekering 2020.

De ONVZ ZorgConsulent helpt. Hebt u als ONVZ verzekerde vragen over bijvoorbeeld wachtlijstbemiddeling, mantelzorgondersteuning, het regelen van een preventief medische onderzoek? Of hebt u advies nodig voor een gesprek met een arts of an-

dere zorgverlener? De ONVZ ZorgConsulent staat altijd voor u klaar. De ZorgConsulent kijkt samen met u wat nu precies uw situatie is en geeft u dan advies op maat. Dit advies kost u niets extra's. Een mooi voorbeeld is de wachtlijstbemiddeling. De ZorgConsulenten zijn er in geslaagd om in 4 maanden tijd voor de verzekerden van ONVZ zo'n 7000 wachtdagen te besparen. Het is wel goed om te weten dat het niet mogelijk is om ervoor te zorgen dat u in uw eigen ziekenhuis eerder aan de beurt bent. De bemiddeling zorgt ervoor dat u elders eerder geholpen kunt worden.

Zilveren Kruis

Met Zilveren Kruis hebben wij afspraken gemaakt over onze eigen collectieve VO-ING zorgverzekering. Als lid van VO-NN kunt u met korting op de premie kiezen. U kiest voor de Basis Zeker, een zogenoemde naturaverzekering of voor de Basis Exclusief, een restitutieverzekering. Bij de naturaverzekering maakt u gebruik van ziekenhuizen en zorgverleners met wie Zilveren Kruis een

contract gesloten heeft. Bij de Basis Exclusief heeft u volledige keuzevrijheid. Naast de Basisverzekering biedt Zilveren Kruis u een ruime keuze uit aanvullende verzekeringen en tandverzekeringen. U wordt altijd toegelaten voor de aanvullende verzekering, ongeacht uw leeftijd of ziektegeschiedenis. Voor de tandverzekering wordt voor de twee meest uitgebreide dekkingen een acceptatievraag gesteld. Meer informatie vindt u op www.vo-ing.nl onder zorgverzekering 2020.

Extra Vitaal Pakket: Samen met u wil Zilveren Kruis werken aan uw gezondheid en zelfredzaamheid. Het Extra Vitaal pakket

is daar een mooi voorbeeld van. Een uitgebreid pakket met vergoedingen die zich richten op preventie, zelfredzaamheid en het versterken van uw vitaliteit. Denk hierbij aan een persoonlijke gezondheidscheck, cursussen en trainingen en vergoeding voor bepaalde hulpmiddelen.

Gespreid betalen van het verplicht eigen risico: Verwacht u in 2020 veel zorgkosten te maken en uw verplicht eigen risico volledig te gebruiken? Dan is het handig om te weten dat u dit eigen risico bij Zilveren Kruis in 10 termijnen kunt betalen. Niet alle zorgverzekeraars kennen een dergelijke service.

UIT HET PFI-VERANTWOORDINGSORGAAN

PFI-deelnemers willen geen hoger risicoprofiel

Onderzoek naar de risicohouding van de PFI-deelnemers afgerond

In het PFI-jaarverslag van 2018 werd aangekondigd dat “in het kader van de heroriëntering op het beleidskader voor reëel sturen en de vijfjaarlijkse plicht om de risicohouding te toetsen, er in 2019 een nieuw deelnemersonderzoek naar de risicohouding zal gehouden worden.”

Dit onderzoek heeft inmiddels plaatsgevonden. Elke pensioenfonds is wettelijk verplicht om de risicohouding van zijn deelnemers op te stellen en op te nemen in de fondsdocumenten. Het gaat dan uiteraard niet om de mening van elke individuele deelnemer, maar om de mening van groepen deelnemers. Vaststelling of wijziging van de risicohouding gebeurt met inspraak van het PFI-Verantwoordingsorgaan. Deze toetsing vindt elke vijf jaar plaats.

Eerste toets in 2014 Bij de financiële verzelfstandiging in 2014 is de eerste toets tot stand gekomen en de toetsing is weer in het voorjaar van dit jaar herhaald. De financiële risicohouding van de deelnemers is getoetst met een steekproef en interviews onder leiding van een extern bureau dat gespecialiseerd is in dit soort opdrachten. De deelnemers waren verdeeld in drie groepen gebaseerd op leeftijd en actieve werknemers vs. gepensioneerde.

Conclusie Op basis van de interviews is geconcludeerd dat de deelnemers niet veel zijn veranderd in hun risicohouding en dat de huidige financiële risicohouding van het fonds nog steeds goed overeenkomt met die van de deelnemers. Dit uit zich o.a. in uitspraken dat de deelnemers veel waarde hechten aan een zeker pensioen dat geïndexeerd wordt volgens afspraken. Meer risico nemen om bijvoorbeeld eventuele extra indexaties te kunnen uitvoeren, lijkt niet wenselijk op dit moment.

Rol van PFI-VO Wat is de rol van het Verantwoordingsorgaan van PFI (PFI-VO) bij het periodiek toetsen van de financiële risicohouding? Het toetsen van de financiële risicohouding hoort in samenspraak met het PFI-VO te worden gedaan. Het PFI-bestuur heeft het PFI-VO van tevoren geïnformeerd over het proces. Het PFI-VO heeft samen met het bestuur een presentatie gekregen van de uitkomsten van de interviews samen met een compilatie van de interviews. Het advies van het PFI-VO voor de volgende sessie is dat een kwantitatieve onderzoek naast de kwalitatieve gewenst zou zijn. Dit is om te voorkomen dat de mening van een bepaalde groep misschien te leidend zou kunnen zijn. Ook zouden de volgende keer de zogeheten ‘slapers’ moeten worden meegenomen.

Het PFI-VO kan zich vinden in de beslissingen van PFI op basis van de interviews en de conclusies. We staan dus achter de beslissingen om geen aanpassingen te doen in de financiële risicohouding op basis van deze toetsing.

Ron van Alphen, lid PFI-VO namens pensioengerechtigden NN Group als gewezen deelnemer

Impressie van een VO-ING-vergadering

Vier keer per jaar vergaderen bestuur en ledenraadsleden van VO-ING. Bij twee bijeenkomsten maken ook de drie commissies (Pensioenen, Sociaal-Economisch Belang en Leden in Verbinding) deel uit. Gespreksonderwerpen zijn 'kwesties gerelateerd aan de (financiële) arbeidsvoorwaarden en personeelsfaciliteiten van de oud-werkgever(s) en pensioen (...)' zoals in de missie omschreven.

Het is overduidelijk een mannengemeenschap die op 16 oktober in Hilversum vergadert: slechts twee vrouwen zijn vertegenwoordigd. Niettemin een gemêleerd gezelschap. Ooit maakten zij deel uit van ING Bank en waren zij op diverse niveaus (management en uitvoerend) en door het hele land werkzaam. Hun roots lagen veelal bij andere financiële instellingen die gaandeweg door reorganisaties of samenwerkingsverbanden uiteindelijk tot Nederlands grootste bank hebben geleid.

Prominent vergaderonderwerp deze middag is de toelichting van Gerrit van der Ley van Pensioenfondsen ING (PFI) op de vernieuwing van de administratie en het technisch systeem van het Fonds. Doel: het minder complex en meer toekomstbestendig te maken. Met als thema 'Wij werken aan uw pensioen' zal in 2020 een veelheid aan aparte regelingen teruggebracht worden tot één regeling. Natuurlijk worden de deelnemers gaandeweg geïnformeerd. Ofschoon VO-ING in juridische zin zelf geen invloed heeft op de pensioenonderhandelingen benadrukt Gerrit van der Ley dat VO-ING een belangrijke gesprekspartner is naar wie geluisterd wordt.

"Oud-medewerkers van ING zijn ambassadeurs van ING Bank"

(Godfried van der Lugt, oud-CEO ING Group)

Belangrijk ook de aankondiging van voorzitter Age Knossen van een gesprek met hem en Vincent van den Boogert, CEO van ING Bank Nederland. Aan de orde komen de beleidsplannen en een toelichting op de begroting van 2020 – ING is sponsor van VO-ING. In dat gesprek zal Age het belang van VO-ING over het voetlicht brengen. Immers, "oud-medewerkers van ING zijn ambassadeurs van ING Bank", zoals de allereerste CEO van ING Group, Godfried van der Lugt de ex-medewerkers typeerde. (Hans Nijenmanting)

OPROEP

Beste leden van de VO-ING,

Het kan u haast niet zijn ontgaan dat volgend jaar de zittingstermijn van de huidige ledenraad ten einde loopt. Vandaar dat het bestuur achter de schermen druk doende is om verkiezingen voor een nieuwe Ledenraad te organiseren.

Maar dan moet er wel iets te kiezen zijn. Vandaar dat u gelijktijdig met dit magazine een nieuwsbrief ontvangt waarin exact staat aangegeven hoe u zich kandidaat kunt stellen voor de nieuwe ledenraad. Wij hopen en eigenlijk rekenen wij erop, dat velen van u zich kunnen vinden in het profiel van de leden van de raad en het formulier invult en opstuurt. Begin volgend jaar verschijnt er dan een verkiezingspecial met daarin alle namen en gegevens van de kandidaten. Wij rekenen op u.

Willem Jan van Munster, Voorzitter verkiezingscommissie

VERENIGINGSNIEUWS

Nieuwe leden

In de afgelopen periode zijn ruim 14 oud-collega's lid geworden van de VO-NN. Hierbij worden zij van harte welkom geheten bij onze vereniging.

- Mevrouw E.M. Lebesque, Amsterdam
- De heer G.J. Wempe, Santpoort
- De heer J.J.M.T.H. Noteborn, Martenslinde - Bilzen
- De heer D.W. Piersma, Sommeldijk
- De heer J.J.G.M. van Hellenberg Hubar, Nieuwegein
- De heer A.J.W.M. Berben, Amsterdam
- De heer S. Hodel, Wormerveer
- De heer M.H. Knul, Kampen
- De heer M.M.M. Hoedemakers, Heemstede
- Mevrouw M.H. Baas, Middelstum
- Mevrouw A.J.W.M. Wielaert, Amsterdam
- De heer J.J.M. Bijvoet MBA, Kortenhoeve
- Mevrouw S.A.M. van den Hoven, Kaatsheuvel
- De heer C.C.A. kurvers, Sint-oedenrode

In memoriam

De vereniging is voor haar mutaties in het ledenbestand afhankelijk van de informatie van de leden zelf. En in geval van overlijden van informatie hierover van de nabestaanden. Het komt voor dat we wél een overlijden doorkrijgen maar niet de overlijdensdatum. De volgende leden zijn ons in de achterliggende periode ontvallen.

- De heer P.A.M. Verschuren, Oss
- Mevrouw M.J. van Oijen, Oss
- De heer H.J.C. Brinkma, Zevenaar
- De heer W.J.H. Kip, Arnhem
- Mevrouw N.J.M. Giero-Dings, Valkenswaard
- De heer J.J. Glavimans, Hoogland
- Mevrouw T.L. Hoestlandt, Amsterdam
- De heer F.J. Geway, Nijmegen
- De heer A.E.H. Houtman, Bergen Nh
- Mevrouw C.C. Meyneken, Amsterdam

- Mevrouw M.T. Zorn-Schiks, Voorburg
- De heer W.D. Crama, Alphen aan den Rijn
- Mevrouw P.E.T. van der Linden-Seerden, Eindhoven
- Mevrouw J.A. Oosterom, Zeist
- Mevrouw L.J. van Dam-Pasman, Nijmegen
- Mevrouw C. Mopman, Utrecht
- De heer T.J. Hommes, Gieteren
- De heer A. Mink, Naarden
- De heer C.G.J. van Meel, Alfaz Del Pi

- Mevrouw Th. Jans, Amsterdam
- De heer K.P. Jouwersma, Feanwalden
- Mevrouw G. Kroneman-Veldman, Lelystad
- De heer J.G. Koopman, Alphen aan den Rijn
- Mevrouw H.E. van den Brink-du Pree, Barneveld

Wij wensen de nabestaanden veel kracht bij het verwerken van dit verlies.

Huidige ledenraadsleden over hun taak

Kennis uitbreiden. "Het is opvallend en markant om te constateren hoeveel kennis en deskundigheid op verschillende terreinen bij de leden van de ledenraad aanwezig is. Het is dan ook voor leden van VO-ING, die overwegen om lid te worden van de ledenraad, een absolute aanrader om dit te doen. Zij zullen hun verworven kennis en ervaring verder kunnen uitbreiden. Bovendien vinden de bijeenkomsten plaats in een uiterst plezierige sfeer met de nodige humor en relativering", aldus René Weijerman uit rayon Midden-West.

Je verbonden voelen. "De ledenraad is kritisch en functioneert goed; aanvulling

met jonge leden is wenselijk; de vele activiteiten verspreid over het land bevorderen de sociale cohesie; het bijeenbrengen van knowhow met bijvoorbeeld de commissie Pensioenen; het contact met de voormalige werkgever ING levend houden (verbindende factor); VO-ING opstellen als een soort vakvereniging naar Pensioenfondsen ING en daardoor als collectiviteit meer bereiken; je verbonden voelen met een groep mensen met een gemeenschappelijk verleden", aldus Klaas Klein uit rayon West.

Onmisbaar. "De ledenraad is onmisbaar voor de belangenbehartiging en de deelneming in de commissies Leden in

Verbinding, Pensioenen en Sociaal-Economisch Belang. De raad functioneert als een soort parlement bij de beoordeling en goedkeuring van reglementen, begrotingen en andere beleidsstukken", zegt Dik van Vliet uit rayon Noord.

Goed op de kaart. "Op alle niveaus staat de ledenraad na vier jaar goed op de kaart! Goodwill wordt er momenteel opgedaan door centrale netwerkbijeenkomsten te organiseren door verschillende regio's op allerlei gebied, onder andere pensioenen en notarissen. Organiseren van landelijke bijeenkomsten door vrijwilligers – in het verleden verbonden aan ING –

en het participeren hiervan is uitmuntend! Duidelijk is dat er binnen de vereniging een grote diversiteit aan meningen is over het budget. Door persoonlijke motivatie van de penningmeester is alles budgettair verlopen in de afgelopen vier jaar! Mijn motivatie is daarom ook de ontwikkeling in een steeds breder kader van bovengenoemde standpunten te waarborgen en onder de aandacht te brengen van VO-ING", vindt Ineke de Wildt van rayon Zuid.

"Meer aandacht aan de rayons"

Ger Meesters, rayon Zuid

"Het lijkt mij heel verstandig om eens per jaar de commissies die zich met activiteiten, info en educaties bezighouden landelijk bij elkaar te krijgen. Dat je niet alleen voor de lol bij elkaar komt maar er ook iets educatiefs mee doet. Je kunt bijvoorbeeld een arts uitnodigen die komt praten over euthanasie, waarbij je ook niet-leden kunt uitnodigen. Door middel van een korte powerpointpresentatie kun je er tevens aandacht aan schenken dat zij lid kunnen worden van VO-ING.

Ik vind het uitermate belangrijk dat er meer aandacht geschonken wordt aan de rayons. Wie zie je op de landelijke ledendag? Die leden komen rondom Utrecht vandaan en niet uit het zuiden of Friesland. Want uit de rayons moet je de ledenraadsleden halen. Ik vind om twee redenen dat men lid moeten worden: solidariteit met hen die al lid zijn en ledenvoorkeeltjes."

"Best belangrijk!"

Christa Bartolozzi, rayon Midden-West

"Ik bereid mij voor aan de hand van de toegezonden vergaderstukken, zoals de begroting, het beleids- en jaarplan VO-ING en de financiële kwartaal- en jaarverslagen. Maar ook brainstormen op de landelijke ledendag. Mijn affiniteit met wetgeving, regelgeving, pensioen en diverse belastingen helpt mij bij presentaties door deskundigen in de ledenraadsvergadering. Ik ontmoet oud-collega's die mij op de hoogte houden zodat ik een beetje aan kan voelen wat voor hun van belang is. Voor de nieuwe ledenraad hoop ik dat zich meer vrouwen melden om te worden gekozen. Ik ben verbonden met ING. De herkenning die ik heb als ik VO-ING-leden of ING'ers ontmoet. De ervaringen delen en elkaar op de hoogte houden. Soms een leuk of interessant gesprek met elkaar hebben. Best belangrijk!"

"Organiseren van activiteiten"

Be Scholte, rayon Noord

"Mijn inbreng in ons rayon Noord Oost is met name het organiseren van activiteiten voor onze leden. Wij organiseren minimaal vijf tot zes activiteiten per jaar, te beginnen met ons jaarlijkse nieuwjaarsborrel. In het voor- en najaar hebben we dan nog twee of drie activiteiten. Wij doen dit als team. Ik ga mij voor de komende vier jaar opnieuw kandidaat stellen met dezelfde inzet als afgelopen periode. Graag zag ik dat het bestuur minimaal jaarlijks een bijeenkomst organiseert waar de activiteitencommissies met elkaar om tafel gaan om hun geplande houden activiteiten te bespreken, op elkaar af te stemmen en hun ervaringen uit de afgelopen periode te delen."

Ledenraad, wat zegt dat nu eigenlijk?

De ledenraad is het hoogste orgaan van VO-ING. Dat klinkt mooi, maar wat zegt dat nu eigenlijk? Het hoogste orgaan, dat slaat op slechts één aspect van de taken van de ledenraad: het controleren van het bestuur. Wel een belangrijk aspect, want hoe goed een bestuur ook is, controle is altijd gewenst. Maar er is meer.

Wat doet de ledenraad nog meer? Vergaderen met het bestuur om de voortgang van een en ander te bewaken, om nieuwe ideeën te vernemen of in te brengen. Er zijn bovendien regelmatig contacten met de diverse commissies en werkgroepen die zich bezighouden met belangenbehartiging, interne en externe communicatie en – zeer belangrijk – het organiseren van talloze educatieve en gezellige evenementen voor de leden. Er wordt tijdens de vergaderingen soms stevig gediscussieerd, want de ledenraad

stelt zich kritisch op en dat hoort ook zo. Maar een en ander verloopt steeds in een open en prettige sfeer. Opvallend is hoeveel kennis en kunde bij de leden van de ledenraad op verschillende terreinen aanwezig is. En hoezeer deze kennis en kunde gedurende de zittingsperiode is toegenomen. Eveneens vermeldenswaard is dat de binnenkort aftredende leden hun taak de afgelopen jaren met veel plezier hebben vervuld. Dit is wat de huidige ledenraadsleden zeggen: "Ik heb de bijeenkomsten van de ledenraad

als plezierig en nuttig ervaren." "De ledenraad is een platform voor discussie en VO-ING is een spreekbuis voor mensen die zich door ING met elkaar verbonden voelen." "Het behartigen van belangen zie ik als voornaamste taak." "Op alle niveaus staat de ledenraad na vier jaar goed op de kaart." "Mijn ervaringen als lid van de ledenraad zijn tot op heden zeer positief. Ik vind het een absolute aanrader voor andere oud-collega's." Na vier jaar is de tijd voor verkiezingen van

een nieuwe ledenraad. Daarvoor zoekt VO-ING kandidaten. Een profielschets vindt u op de site. Waar vooral naar wordt gezocht, zijn enthousiaste mensen die zich via ING met elkaar verbonden voelen. Aanvulling met wat jonge leden is wenselijk. En er wordt gezocht naar mensen vanuit het gehele land. (Josine Sips, ledenraadslid Midden-West)

“Het is een moeilijke periode geweest”

Oud-NMB'er Dick Hellegering over de reorganisaties in de jaren negentig

Dick Hellegering vertelt over de samenvoeging van administratieve processen in de jaren negentig en zijn grote voorliefde voor voetbal.

Waarom zouden we de administratieve taken in de bankkantoren niet onderbrengen bij enkele locaties? Het levert materieel en personeel een enorme kostenbesparing op, aldus redeneerde het management. En daardoor kreeg Dick Hellegering als hoofd algemene zaken van ING Bank in Ede begin jaren negentig te maken met de herplaatsing van administratieve taken naar clustering in enkele regio's: COZ, clustering operationele zaken. Dick: "Het was hard werken!" Allerlei administratieve handelingen van uiteenlopende bankactiviteiten moesten voortaan op overdrachtsformulieren worden vastgelegd. Voor de medewerkers waren de gevolgen ingrijpend: zij moesten langere reistijden gaan maken naar hun nieuwe werkomgeving in een andere plaats. "Het was een moeilijke periode geweest", herinnert Dick zich.

Voetbal

Meer dan 55 jaar zette Dick zich in voor zijn voetbalclub WAVV en is hij daarnaast een

hartstochtelijk fan van de Rotterdamse club Feyenoord. In 1970 bezocht hij de finale van de (toen nog) Europa Cup I tegen het Schotse Celtic FC in Milaan. Van dit historische wapenfeit – Feyenoord won als eerste Nederlandse club een finale op Europees niveau – bewaart hij met trots de speciale vlag waar, door de tand des tijds, gaten in zijn gevallen. Ook heel trots is hij op het cadeau dat hij bij zijn 25-jarig jubileum bij de bank van zijn collega's ontving: een voetbal met de handtekeningen van de basisspelers van zijn geliefde club, waaronder die van Willem van Hanegem en de illustere Hongaarse József Kiprich die door club en fans nog steeds op handen wordt gedragen. Voor zijn vele en jarenlange vrijwilligerswerk voor de plaatselijke voetbalclub en de organisatie van de sportontwikkeling bij de gemeente Wageningen ontving Dick het Wagenings Erezilver en het Verguld Erezilver. Zelf voetbalde Dick 22 jaar bij WAVV – hij was zelfs even in beeld bij Go Ahead in Deventer.

Coca-cola

In 2010 maakte Dick gebruik van een regeling om ING Bank te verlaten. Met nog enkele collega's kwam hij voor een eindgesprek naar personeelszaken in het hoofdkantoor Amsterdam. Een afscheidsreceptie voor de tomeloze inzet van Dick gedurende 43 jaar bij de bank kon er niet af. Officieel hebben zijn bazen nooit afscheid van Dick genomen. De een was ziek, de ander had het te druk. Het afscheidsfeestje organiseerde en betaalde Dick zelf. Hem werden als cadeau vele flessen drank aangeboden: mooie wijnen en exclusieve whisky's. Maar zelf drinkt Dick niet, ook

nooit gedaan. Al zijn hele leven houdt hij het bij zijn favoriete drank: coca-cola. (Tekst en foto's: Hans Nijemanting)

Dick Hellegering (67) is weduwnaar. Enige jaren geleden overleed na een korte en ernstige ziekte zijn vrouw. Dick heeft een zoon en is de grootvader van vier kleinkinderen. Tot 2015 voetbalde hij nog. Nu verleent hij hand- en spanndiensten voor zijn WAVV en daarnaast klust hij aan zijn huis en voor anderen.

UIT HET ARCHIEF

Afname gebruik contant geld zorgt voor opkomst Geldmaat

Op 12 juni dit jaar is de eerste Geldmaat onthuld in Soest. Dit was het startschot voor de overdracht van alle geldautomaten van ING, ABN AMRO en de Rabobank aan Geldmaat. Eind 2020 zullen alle ING geldautomaten uit het straatbeeld verdwenen zijn. De nieuwe geldautomaten zijn te herkennen aan hun gele kleur. Een passend moment om terug te kijken op de geschiedenis van geldautomaten en elektronisch betalen in Nederland.

De eerste moderne 'online' geldautomaat in Nederland werd in gebruik genomen op 15 september 1976 door de Gemeentegiro Amsterdam. Met behulp van een magneetstrippas met een pincode, kon de klant geld opnemen, saldo-informatie opvragen en geld storten. De Gemeentegiro nam 13 van deze geldautomaten in gebruik.

Met de introductie van de geldautomaat en de pinpas werden ook de eerste stappen gezet voor de ontwikkeling van betaalautomaten met pinpas in winkels. Vanaf 1980 begonnen ook andere banken zoals de NMB en de Rabobank met eigen proeven met geldautomaten in kantoorfilialen.

Opkomst van pinnen

In 1982 verzochten de oliemaatschappijen de banken om een betaaloplossing te ontwikkelen om het aantal overvallen op benzinstations te verminderen. Dit gaf een nieuwe

impuls voor de ontwikkeling van de betaalautomaat. Elektronisch betalen betekende immers minder contant geld en daardoor minder overvallen. In 1986 kondigden de Postbank en Shell aan dat er 200 betaalautomaten bij benzinstations zouden worden geplaatst. Enige maanden later werden er in samenwerking met Ahold nog eens 200 betaalautomaten geplaatst bij (AH-)winkels. Zoals de Gemeentegiro in 1976 al had voorzien, moest de klant om goed gebruik te kunnen maken van de betaalautomaten, wennen aan het gebruik van een magneetstrippas en pincode. De grote banken besloten daarom tot het landelijk uitrollen van geldautomaten. De Postbank bv. besloot eind 1985 om binnen 6 maanden 150 nieuwe geldautomaten (de giromaats) in gebruik te nemen. De geldautomaten werden al snel erg populair en mensen stonden in de rij om ze te gebruiken.

Het aantal geldautomaten zou tot 2008 blijven stijgen tot ruim 9100 en werden gemeengoed in het straatbeeld. Tegelijkertijd gingen ook steeds meer mensen met "de pin" betalen. Het woord "pinnen" werd in 1992 zelfs officieel opgenomen in het woordenboek.

Afname gebruik contant geld, afname geldautomaten

Succesvolle campagnes zoals "klein bedrag, pinnen mag" en de introductie van contactloos betalen hebben verder bijgedragen aan het succes van elektronisch betalen. In 2018 werd er zelfs voor het eerst meer met de pin betaald dan met contant. Het in stand houden van een contantgeldcircuit en de geldautomaten wordt daardoor steeds duurder voor de banken. Daarnaast zijn de geldautomaten een populair doelwit voor plofkraak. Hierdoor neemt sinds 2008

het aantal betaalautomaten af. Door de overdracht van hun geldautomaten aan Geldmaat hopen ING, in samenwerking met de Rabobank en de ABN AMRO, contant geld voor iedereen betaalbaar, beschikbaar en bereikbaar te houden.

Geldautomaten erfgoed

De bankmerk-eigen geldautomaten verdwijnen langzaam uit het straatbeeld. Daarom is het Bedrijfshistorisch Archief ING actief materiaal over geldautomaten aan het verwerven. Met hulp van collega's hebben we het afgelopen jaar de acquisitie van aantal unieke aanwinsten voltooid. Zoals twee speciaal voor de Gaypride aangepaste ombouwen voor ING-geldautomaten en enkele voor veiligheidsproeven 'geplofte' geldautomaten.

Jacoline Bodewes, conservator Bedrijfshistorisch Archief ING.

De eerste geldmaat wordt op 12 juni in gebruik genomen in Soest.

Eén van de eerste betaalautomaten van de Gemeentegiro Amsterdam in gebruik op het kantoor aan het Buikslotermeerplein.